

РЕШЕНИЕ

№ 2470

гр. София, 10.04.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 43
състав**, в публично заседание на 15.03.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Весела Цанкова

при участието на секретаря Десислава В Симеонова и при участието на прокурора Цветослав Вергов, като разгледа дело номер **124** по описа за **2022** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по чл. 284 от ЗИНЗС във връзка с чл. 3 от ЗИНЗС.

Образувано е по искова молба на Б. Н. С. с настоящ адрес в Затвора [населено място], с която е предявен иск срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ за заплащане на обезщетение в размер общо на 20000 лева, ведно със законната лихва, за претърпени неимуществени вреди за периода от 30.11.2019г. до 04.01.2022г. от поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода в ЗОЗТ „К.“ и Затвора [населено място]. В исковата молба се твърди, че ищецът е бил настанен в килии с дървеници, които са го хапели денонощно и са му причинявали болки и страдания. При ухапване от дървеници се образува пъпка и оток със силен сърбеж и болка, които остават над 10 дни. Заради дървениците не можел да спи 2 години, бил подложен на жесток психически и физически тормоз, развил паник атаки и депресия. Вредите се твърди, че са причинени от незаконосъобразно бездействие на служителите на ответника, които не унищожават дървениците, а разпространението им нараства. Доводите и исканията се поддържат в хода на съдебното производство от адв. Ю.. Претендират се разноски по списък по чл. 80 от ГПК във вр. с чл. 144 от АПК, представляващи държавна такса и адвокатско възнаграждение по чл. 38, ал. 2 вр. ал. 1, т. 2 от Закона за адвокатурата.

Ответникът - Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, чрез юрисконсулт М., в писмен отговор на исковата молба и в хода по същество на делото оспорва предявения иск по основание и размер. Счита, че не са налице елементите от фактическия състав

за ангажиране на отговорността по чл. 284 във вр. с чл. 3 от ЗИНЗС. Няма неизпълнение на вменено от закона задължение от страна на ответника, нито доказателства за претърпени вреди, които да са в резултат от незаконосъобразни действия или бездействия. Претендира юрисконсултско възнаграждение.

Прокурор В. от СГП дава заключение, че исковата претенция е недоказана и следва да бъде отхвърлена.

Съдът, след преценка на становищата на страните и въз основа на събраните по делото доказателства, прие за установено следното от фактическа страна:

Ищецът Б. Н. С. изтърпява наказание „лишаване от свобода“ като за периода от 19.11.2019г. до 07.12.2021г. е бил настанен в ЗОЗТ „К.“, а след 07.12.2021г. до в 5 група на Затвора в [населено място], спално помещение № 2.

По делото е приета медицинска справка, изготвена от Директора на МЦ – Затвор [населено място] на 21.02.2022г., видно от която ищецът страда от „паник атаки“. В Затвора в [населено място] не е посещавал здравната служба на общезитието по повод ухапвания от насекоми и не е искал противоалергични медикаменти. Получава терапия за „паник атаки“, както и лечение на други заболявания, при необходимост.

В Затвора [населено място] всеки месец се извършва дезинфекция и дезинсекция на общите части и спалните помещения по договор с външен изпълнител. За извършените услуги са представени протоколи за ДДД. Лишените от свобода имат възможност по всяко време при тяхно желание да изпаряват дрехи, вещи, спално бельо и дюшеци в изпарителя на територията на Затвора [населено място]. В разговор с ИСДВР лишеният от свобода Б. С. Н. не е споделял за проблеми от ухапвания от дървеници.

На територията на ЗОЗТ „К.“ също се извършва ежемесечна дезинфекция и дезинсекция, за което са представени протоколи. Такива протоколи има и за получени срещу подпис лични хигиенни препарати от Б. Н. С.. Лишеният от свобода е получавал редовно предписаните му медикаменти за лечение на „паник атаки“.

Видно от изготвената справка от д – р Е. А. от ЗОЗТ „К.“/л. 24/, на територията на ЗОЗТ „К.“ в много от спалните помещения действително има дървеници. Лишеният от свобода С. неколккратно е посещавал лекарския кабинет с оплаквания от ухапване от дървеници с обрив и сърбежи, за което са му предоставяни медикаменти за облекчаване на състоянието като Ф. и Лоратидин.

Представени са договор с външен изпълнител за дезинфекция, дезинсекция и дератизация, протоколи за извършени услуги, заповед от 27.02.2020г. за предприемане на действия за овладяване на ситуацията в Затвора [населено място].

В хода на съдебното производство е разпитан свидетеля Е. Д. М., който също е бил настанен в 5 група в Затвора [населено място]. Свидетелят дава показания, че условията в 5 група не са добри, има много дървеници. Когато Б. С. постъпил в затвора му дали един дюшек, който бил пълен с дървеници и едно легло, също с дървеници. Цялата килия била в кървави следи от смачкани дървеници, имало следи по прозорците, по стените, на пода, в дюшеците и в леглата. Всяка сутрин ищецът убивал около 50 дървеници. Д. се намират в инсталациите, в телевизорите и в дрехите на хората. Ищецът не можел да спи, имал физически и психически проблеми. Искал да си унищожи дрехите, защото намирал в тях дървеници. Съдът кредитира показанията на свидетеля като непосредствени, логично обосновани и съответни на писмените доказателства по делото, а именно на справките на СРЗИ . Видно от тях, проблемът с наличието на хлебарки и дървеници в Затвора [населено място], както и в

ЗОЗТ „К.“ е дългогодишен. Множество жалби и сигнали са подавани от 2019г. Извършвани са проверки и са връчени предписания. Сигнали, жалби и проверки има и през 2020г.

При така установеното от фактическа страна, съдът направи следните правни изводи: Искът е допустим, предявен срещу надлежен ответник, заедно с оспорване на законосъобразността на фактически действия и бездействия на служители на администрацията на ответника.

Разгледан по същество е частично основателен.

Съгласно чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС, държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3. Разпоредбата забранява подлагането на осъдените и задържаните под стража на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. За такова се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност. По силата на чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС при установено нарушение на забраната по чл. 3, ал.1 от ЗИНЗС във връзка с ал. 2 настъпването на неимуществени вреди се предполага до доказване на противното. Елементите от фактическия състав на отговорността по чл. 284, ал.1 от ЗИНЗС включват нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС по отношение на лице, което е лишено от свобода или задържано под стража, причиняване на вреди от нарушението и пряка и непосредствена причинно – следствена връзка.

Ищецът е лице, което е лишено от свобода, надлежен субект с право на иск по чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС. В периода от 19.11.2019г. до 07.12.2021г. е пребивавал в ЗОЗТ „К.“, а в периода от 07.12.2021г. до 04.01.2022г. в Затвора в [населено място]. За исковия период от 07.12.2021г. до 04.01.2022г. /29 дни/ условията на пребиваване, така както са описани непосредствено в свидетелските показания, кредитирани от съда доказват нарушение на чл. 3, ал. 2 от ЗИНЗС. Основателно е оплакването за наличие на дървеници в помещенията на СЦЗ, независимо от взетите мерки от страна на ответника за редовна дезинфекция и дератизация. Същите са неефективни, потвърдено от множеството сигнали и жалби до СРЗИ, както и от периодично извършваните проверки и дадени предписания. Свидетелят Е. М. описва помещението, в което е бил настанен ищеца като пълно с дървеници, които се намират навсякъде в килията, в спалните принадлежности, дрехи, мебели, в инсталациите.

Относно периода на пребиваване в ЗОЗТ „К.“, или за исковия период от 30.11.2019г. до 07.12.2021г., видно от медицинската справка, изготвена от д-р Е. А., в много от спалните помещения действително има дървеници, въпреки предприетите действия по обезпаразитяване. Конкретно за лишения от свобода С. е посочено, че за периода на пребиваване в ЗОЗТ „К.“, неколккратно е посещавал лекарския кабинет с оплаквания от ухапване от дървеници с обрив и сърбеж.

Доказано е законосъобразно бездействие на служителите на ответника при изпълнение на задълженията им за осигуряване на благоприятни условия по време на изтърпяване на наказание лишаване от свобода, както в ЗОЗТ „К.“, така и в Затвора

[населено място].

Съдът е обвързан от практиката на Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ) по тълкуването и прилагането на приложимите към казуса по делото разпоредби на Конвенцията – чл. 32 ЕКПЧ.

В решението на ЕСПЧ по делото С. Д. срещу България е прието /т. 60/, че „относно лишените от свобода лица, член 3 налага на държавата задължението да се увери, че всеки затворник е задържан при условия, които зачитат човешкото достойнство, както и че условията и редът на изпълнението на наказанието не поставят заинтересованото лице в бедствено състояние или пред изпитание, което по своя интензитет надвишава неизбежното ниво на страдание, присъщо на задържането...“

В друго дело Ш. срещу България ЕСПЧ отбелязва критично практиката на националните съдилища да имат ненужно формалистичен подход към изискването за доказване на претърпените нематериални вреди - Й., §147, И. и други, § 48, Р. срещу България (по. 2), № 18382/05, §39, 10 февруари 2011г.

Въз основа на нормите на международното право, обвързващо Република България, неговото тълкуване от ЕСПЧ, както и закрепените в Конституцията и ЗИНЗС принципни положения за забрана на всяко причиняване на физическо страдание или унижаване на човешкото достойнство на лицата, чиято свобода е ограничена, с факта на пребиваване в място за лишаване от свобода, неотговарящо на посочените принципни положения и стандарти, е налице първата предпоставка на отговорността по чл. 284, ал.1 от ЗИНЗС. ЕСПЧ в своята практика дава израз на разбирането за „нечовешко“ и „унизително“ отношение, определяйки едно отношение като „нечовешко“ когато, то е прилагано в продължение на часове и е причинило или фактическа телесна повреда, или силно физическо и психическо страдание. Той счита едно отношение за „унизително“, когато то е било такова, че е предизвикало в жертвите усещания за страх, страдание и малоценност, които могат да ги унижат и обидят (решение К. срещу Полша 30210/96, § 92). Въпросът дали целта на отношението е била да унижи или обиди жертвата е още един фактор, който следва да се вземе предвид, но липсата на каквато и да е цел не може убедително да изключи нарушение на Член 3 (реш. по дело 28524/95, § 74; по дело 47095/99, § 101). Тези стандарти следва да бъдат приложени спрямо ищеца. Решенията на ЕСПЧ, например пилотното решение по делото Н. и др. срещу България, без изключение сочат, че независимо от продължителността на престоя на лишените от свобода или задържани лица при посочените по-горе условия, са поставени при нечовешки и унижителни условия по смисъла на чл. 3 ЕКПЧ. Без значение е периодът от време, през който лицата са ги търпели - той има значение само за определяне на размера на обезщетението. Ирелевантно също така е и обстоятелството, че ищецът не е бил поставен в по-неблагоприятни условия от останалите затворници, т. е. и други лишени от свобода са търпели същите условия. Наличието на нарушение на основно право сочи на понасяне на неимуществени вреди - накръняване на човешкото достойнство, дискомфорт, унижение.

Неоснователни са доводите на ответната страна за недоказаност на претърпените от ищеца неимуществени вреди. Въз основа на събраните по делото доказателства, при приложението на чл. 284, ал. 5 ЗИНЗС, неимуществените вреди се предполагат до доказване на противното. След като е доказано нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС, по силата на чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС е налице и втората предпоставка за ангажиране отговорността на ответника, а именно настъпването на неимуществени вреди.

Установената от доказателствата по делото липса на хигиенно-битови условия и развилата се зараза с паразитни инсекти несъмнено предпоставя унижително отношение, уронващо човешкото достойнство. Системните ухапвания от насекоми безспорно могат да предизвика чувство на страх от разболяване, незащитеност или малощеност, т. е. налице са доказани вреди, подлежащи на овъзмездяване по реда на чл. 284 от ЗИНЗС, във връзка с чл. 203 и следващите от АПК.

Между незаконосъобразното бездействие и вредите има пряка и непосредствена причинно – следствена връзка.

Относно размера на обезщетението: От установеното по делото неизпълнение не следва автоматично обезщетяване на причинените неимуществени вреди в парично изражение, възприето за дължимо от този, чиито права са нарушени, съобразно неговото лично, субективно усещане. Естеството и характерът на причиненото страдание съдят следва да прецени не само от страна на субективното възприятие и усещане на пострадалия за причинена вреда, но и с конкретните факти, от които тя произтича и най-вече обезщетението следва да е съобразено с общите схващания за справедливост, съобразени от съда при приложението на чл. 52 от Закона за задълженията и договорите. Интензитетът на негативното въздействие е доказано по-значим за периода на пребиваване в СЦЗ, видно от показанията на свидетеля М.. За периода в ЗОЗТ „К.“ доказателствата са за неколкократно посещения в медицинския кабинет, въпреки по-голямата продължителност на периода на пребиваване, тоест негативното въздействие е по - ниско. Не се доказва непрекъснато негативно въздействие по време на целия престой в ЗОЗТ „К.“. При отчитане съвкупно на интензитета на негативните преживявания, продължителността за исковия период, при съобразяване на стандарта на живот в страната и решенията на ЕСПЧ, съдят счита, че обезщетението следва да бъде определено в размер от 3000 лева за целия исков период, ведно със законната лихва от датата на предявяване на иска на 07.01.2022г. до окончателното плащане.

При този изход на правния спор, своевременно направено искане и доказани разноски по списък по чл. 80 ГПК, на ищеца се дължат разноски в размер общо на 610 лева, от които 10 лева държавна такса и адвокатско възнаграждение по чл. 38, ал. 2 от Закона за адвокатурата в минимален размер от 600 лева, съобразно уважената част от иска, на основание чл. 286, ал. 3 от ЗИНЗС.

На ответника не се дължи юрисконсултско възнаграждение, на основание чл. 286, ал. 2 от ЗИНЗС, предвид частичното уважаване на иска.

Воден от горното и на основание чл. 284, ал. 1 и чл. 286, ал. 3 от ЗИНЗС, във връзка с чл. 203 и следващите от АПК, Административен съд София - град, 43 състав

Р Е Ш И:

ОСЪЖДА Главна дирекция "Изпълнение на наказанията", на основание чл.284, ал. 1 от ЗИНЗС да заплати на Б. Н. С., [ЕГН] сума в размер на 3 000 (три хиляди) лева, представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди от нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС за периода от 30.11.2019г. до 04.01.2022г. при настаняване на ищеца в ЗОЗТ „К.“ и СЦЗ при неблагоприятни битови условия, ведно със законната лихва, считано от 07.01.2022г. до окончателното плащане, като

ОТХВЪРЛЯ иска до пълния предявен размер от 20 000 лева.

ОСЪЖДА Главна дирекция "Изпълнение на наказанията", на основание чл.286, ал. 3

от ЗИНЗС да заплати на Б. Н. С., [ЕГН], чрез адв. И. Ю. сума в размер 610 /шестстотин и десет/ лева, представляваща разноси за съдебното производство.

Решението подлежи на обжалване в 14 - дневен срок от съобщаването му на страните, с касационна жалба пред тричленен състав на Административен съд София – град.

СЪДИЯ: